

VAPH

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP

Vervolgonderzoek prioriteitengroep 3: thuiszorg en praktische hulp

Beschrijvende analyses

31/05/2024

Bleys Dries, Morrens Bert, Brackx Julie

INHOUD

1. Omschrijving.....	1
1.1. Omschrijving onderzoek.....	1
1.2. Categorieën praktische hulp.....	2
2. Beschrijvende analyses.....	4
2.1. Algemene vragen.....	4
2.2. Praktische hulp momenteel.....	6
2.2.1. Door thuiszorgvoorzieningen.....	7
2.3. Nood aan meer praktische hulp.....	7
2.3.1. Hoe vaak meer.....	8
2.3.2. Door thuiszorgvoorzieningen.....	12
2.3.2.1. Drempels bij 'nee' door thuiszorgvoorzieningen.....	12
2.3.2.2. Drempels bij 'ik weet het niet' door thuiszorgvoorzieningen.....	18
2.3.2.3. Contacteren van thuiszorgvoorzieningen.....	19
2.4. Nood aan andere categorieën van praktische hulp.....	19
3. Bevindingen tijdens de dataverzameling - niet geregistreerde drempels.....	21

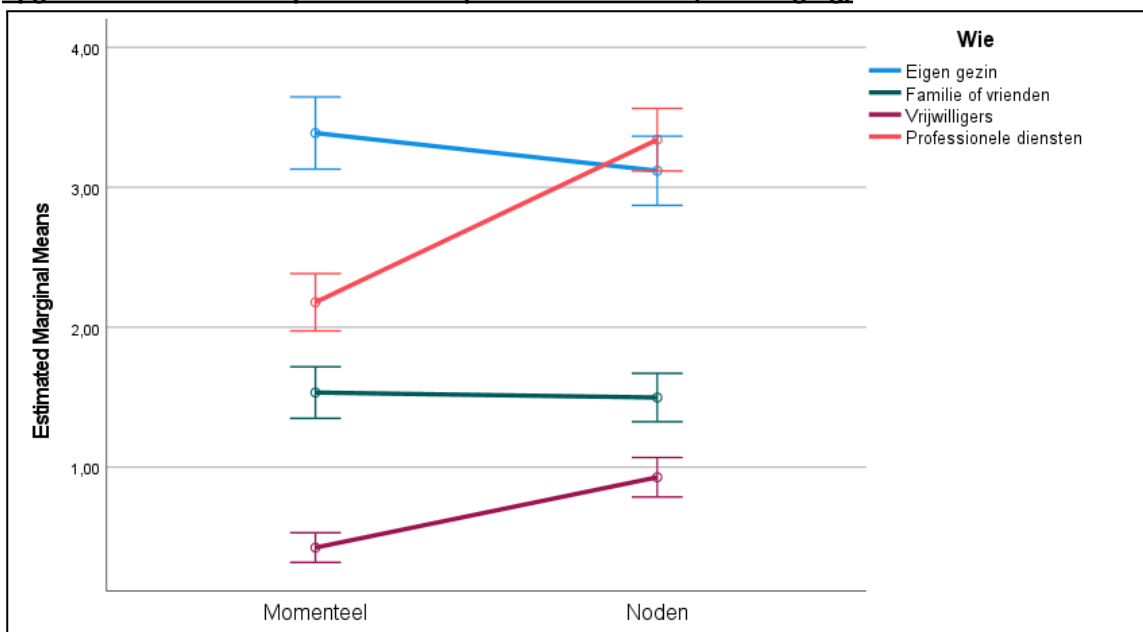
1. Omschrijving

1.1. Omschrijving onderzoek

Personen met een handicap in prioriteitengroep 3 (PG3), wachten op de terbeschikkingstelling van (hun volledig of een deel van) hun persoonsvolgend budget. Die wachttijd is lang, ondanks de vele middelen die de Vlaamse Regering inzet. De Vlaamse Regering heeft het VAPH daarom gevraagd te onderzoeken wat hun huidige noden zijn en hoe er op kortere termijn hulp en ondersteuning kan geboden worden.

In een eerste onderzoek werd bekeken welke noden de personen in PG3 op dit moment hebben, hoe ze deze vandaag invullen en wie hen daarbij helpt. Dit onderzoek bracht aan het licht dat personen in PG3 heel wat nood hebben aan praktische hulp, individuele psychosociale ondersteuning, dagondersteuning en woonondersteuning. Opvallend hierbij was de grote nood aan praktische hulp en de vraag om deze aan te bieden door professionele diensten (zie figuur 1). In het huidige onderzoek focussen we ons op deze laatste bevinding.

Figuur 1. Verschil in praktische hulp die mensen momenteel ontvangen versus wat ze nodig hebben, opgedeeld naar wie die praktische hulp moet aanbieden (met weging)

Voor meer informatie over dit voorgaand onderzoek zie onze webpagina:

<https://www.vaph.be/nieuws/2022/11/resultaten-onderzoek-prioriteitengroep-3-wie-wacht-op-budget-heeft-vaak-praktische-hulp-nodig>

en voor het volledige onderzoek:

<https://www.vaph.be/documenten/bevraging-hulpbronnen-en-ondersteuning-prioriteitengroep-3>

Om de bevinding dat er een grote nood is aan praktische hulp door professionele diensten verder uit te diepen, werd een nieuw onderzoek opgestart. Dit onderzoek verkent welke soorten praktische hulp personen in PG3 precies nodig hebben. Daarnaast wordt bekeken of de reguliere diensten die praktische

hulp aanbieden (met name thuiszorgvoorzieningen), hier wel of niet voor ingeschakeld kunnen worden (op basis van vermoedens dat dit aanbod onderbenut wordt).

Voor dit wetenschappelijk onderzoek werden personen uit PG3 uitgenodigd om een bevraging in te vullen. Er werd bevraagd welke soorten praktische hulp de personen in PG3 vandaag gebruiken en welke ze nog extra nodig hebben (zie hoofdstuk 1.2 voor een omschrijving van de soorten praktische hulp). Daarbij werd gevraagd of de personen thuiszorgvoorzieningen kennen, of ze er al gebruik van maken of zouden willen maken en wat de eventuele drempels daarbij zijn. De vragenlijst bevatte maximaal 19 vragen (afhankelijk van het antwoord en eventuele subvragen die hieruit volgden). De invultijd was gemiddeld 12 minuten (3.5% van de steekproef vulde de vragenlijst in over meerdere dagen).

Een eerder rapport ging dieper in op het steekproefplan dat uitgewerkt werd i.f.v. de onderzoeksvragen, de representativiteit van de steekproef t.o.v. de prioriteitengroep 3, en welke steekproef uiteindelijk ook effectief gerealiseerd werd na de dataverzameling (zie rapport 'Vervolgonderzoek prioriteitengroep 3 - thuiszorg en praktische hulp: Steekproefrespons en datakwaliteit', januari 2024, VAPH). De conclusie van dat rapport is dat de steekproefverzameling succesvol was en dat de analyses met de onderzoeksvragen kunnen gestart worden met een kwaliteitsvol databestand. Het aantal deelnemers (na kwaliteitscontrole) bedraagt 1069 personen uit prioriteitengroep 3. Er werd ook een variabele aangemaakt die steekproef weegt om die in overeenstemming te brengen met de procentuele verdeling van de populatiekenmerken van prioriteitengroep 3 (bij benadering, omdat de vragenlijst anoniem is kan niet aan alle representativiteitscriteria worden voldaan). Afhankelijk van de onderzoeksvraag zal deze weging gebruikt worden om uitspraken te doen over de ruimere populatie van de prioriteitengroep 3.

Het huidige rapport geeft de beschrijvende analyse weer van de verzamelde data. Bij het presenteren van de resultaten zal de globale structuur van de vragenlijst gevolgd worden, achtereenvolgens: (a) welke categorieën van praktische hulp de personen op dit moment gebruiken en of dit bij thuiszorgvoorzieningen is; (b) welke categorieën van praktische hulp ze nog extra nodig hebben, of dit aangeboden mag worden door thuiszorgvoorzieningen, waarom wel of niet, en of ze hen gaan contacteren; (c) welke andere categorieën van praktische hulp ze nog nodig hebben. We sluiten dit document af met een bevinding uit de dataverzameling die context kan bieden bij de resultaten.

1.2. Categorieën praktische hulp

Aan het begin van de vragenlijst kregen de deelnemers nog enkele begrippen uitgelegd (ook doorheen de vragenlijst konden ze deze begrippen raadplegen). We herhalen deze informatie hier omdat deze begrippen ook verderop in dit rapport gebruikt zullen worden.

Er worden in de bevraging verschillende vormen van praktische hulp benoemd. Dit is wat ze betekenen:

- Hulp in het huishouden: koken, poetsen, strijken, boodschappen ...
- Verzorging: wassen, aankleden ...
- Hulp bij verplaatsen zonder begeleiding: vervoer om een persoon ergens naartoe te brengen of weer thuis te brengen
 - Bijvoorbeeld: als een persoon naar een arts gaat dan zal hij/zij daar afgezet worden aan de inkom van het ziekenhuis en daar weer opgehaald worden

- Hulp bij verplaatsen met begeleiding: vervoer om een persoon ergens naartoe te brengen of weer thuis te brengen terwijl hij/zij begeleid wordt
 - Bijvoorbeeld: als een persoon naar een arts gaat dan zal hij/zij daar afgezet worden en dan zal de begeleider ook meegaan met hem/haar tot bij de arts. Indien de persoon bijvoorbeeld spraakproblemen heeft dan kan de begeleider hem/haar helpen in het communiceren van de zorgvraag aan de arts. Nadien zal de begeleider hem/haar weer helpen om naar huis te gaan
- Oppashulp: gezelschap houden, veiligheid bieden (omdat de persoon niet alleen zou zijn) ...
- Hulp bij karweien: klusjes, tuinonderhoud ...
- Hulp bieden bij de opvoeding van een kind in de dagelijkse praktijk: inwonende kinderen helpen met eten, toilet, wassen indien nodig, maar ook hulp bij huiswerk, ophalen van school ...

De meeste categorieën van praktische hulp kunnen ook aangeboden worden door voorzieningen voor thuiszorg. Voorbeelden van voorzieningen voor thuiszorg zijn de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg, de diensten voor logistieke hulp, de diensten voor oppashulp ... Enkel 'hulp bij verplaatsen zonder begeleiding' wordt niet aangeboden door thuiszorgvoorzieningen.

2. Beschrijvende analyses

2.1. Algemene vragen

2.1.1. Algemene vraag 1: leeftijd

De meeste respondenten bevinden zich in de leeftijdscategorie '26 - 35 jaar' (zie tabel 1).

Tabel 1. Vraag: "Duid aan in welke leeftijdscategorie u zich bevindt"

Leeftijdscategorie	Verdeling
18 - 21 jaar	6.3% (n = 66)
22 - 25 jaar	13.5% (n = 142)
26 - 35 jaar	24.4% (n = 257)
36 - 45 jaar	17.8% (n = 188)
46 - 55 jaar	14.7% (n = 155)
56 - 65 jaar	13.8% (n = 145)
65+ jaar	9.6% (n = 101)
totaal	100% (n = 1054)*

*15 personen (1.4% van 1069 deelnemers) gaven aan dat ze hun leeftijd niet wilden aangeven.

2.1.2. Algemene vraag 2: type handicap

De grootste groep heeft een verstandelijke handicap, gevolgd door een fysieke handicap. Deelnemers konden meerdere handicaps aanduiden, gemiddeld gaven deelnemers 2 type handicaps aan (zie tabel 2).

Tabel 2. Vraag: "Kunt u aangeven welke handicap u hebt?"

Type handicap	Ja	Nee	Totaal
Verstandelijke handicap	54.8% (n = 561)	45.2% (n = 462)	100% (n = 1023)*
Cognitieve handicap (stoornis van specifieke mentale functies)	15.2% (n = 155)	84.8% (n = 868)	100% (n = 1023)*
Zintuiglijke handicap (auditief, visueel en/of spraak)	17.9% (n = 183)	82.1% (n = 840)	100% (n = 1023)*
Fysieke handicap (motorische en/of uithoudingsstoornis)	39.4% (n = 403)	60.6% (n = 620)	100% (n = 1023)*
Psychiatrische, psychische of gedrags/emotionele stoornis	17.8% (n = 182)	82.2% (n = 841)	100% (n = 1023)*
Autismespectrumstoornis	29.8% (n = 305)	70.2% (n = 718)	100% (n = 1023)*
Anders (niet exclusief)	6.9% (n = 71)	93.1% (n = 952)	100% (n = 1023)*

* 46 personen (4.3% van 1069 deelnemers) gaven aan dat ze hun handicap niet kenden of deze niet wilden aangeven.

2.1.3. Algemene vraag 3: kennis thuiszorgvoorzieningen

De meerderheid van de deelnemers (67.1%) gaf aan dat ze de thuiszorgvoorzieningen al kenden voorafgaand aan het onderzoek (tabel 3).

Tabel 3. Vraag: “Kende u, voorafgaand aan dit onderzoek, de thuiszorgvoorzieningen al?”

Kennen thuiszorgvoorzieningen	Verdeling
Ja, ik kende de thuiszorgvoorzieningen al	67.1% (n = 713)
Nee, ik heb nog nooit van de thuiszorgvoorzieningen gehoord	32.9% (n = 349)
totaal	100% (n = 1062)*

*7 personen hebben deze vraag niet ingevuld (dit was geen verplichte vraag).

Aan diegene die aangaven de thuiszorgvoorzieningen te kennen, werd de vraag gesteld welk aanbod ze dan al kende van de thuiszorgvoorzieningen. ‘Oppashulp’ en ‘Hulp bij de opvoeding’ is toch voornamelijk niet gekend, maar ook ‘Hulp bij het verplaatsen met begeleiding’ en ‘Hulp bij karweien’ is slechts beperkt gekend (tabel 4).

Tabel 4. Vraag: “Van welke categorieën van praktische hulp wist u dat de thuiszorgvoorzieningen die aanbieden?”

Kennen thuiszorgvoorzieningen - categorieën praktische hulp	Ja	Nee	Totaal
Hulp in het huishouden	91.4% (n = 652)	8.6% (n = 61)	100% (n = 713)
Verzorging	74.5% (n = 531)	25.5% (n = 182)	100% (n = 713)
Hulp bij het verplaatsen met begeleiding	50.4% (n = 359)	49.6% (n = 354)	100% (n = 713)
Oppashulp	40.1% (n = 286)	59.9% (n = 427)	100% (n = 713)
Hulp bij karweien	49.4% (n = 352)	50.6% (n = 361)	100% (n = 713)
Hulp bij de opvoeding	22.9% (n = 163)	77.1% (n = 550)	100% (n = 713)
Geen van bovenstaande	3.8% (n = 27)	96.2% (n = 686)	100% (n = 713)

2.2. Praktische hulp momenteel

De vragenlijst startte met een hoofdvraag naar welke categorie van praktische hulp deelnemers vandaag reeds ontvangen. Het vaakst lijken deelnemers 'hulp in het huishouden' te hebben en het minst vaak 'Hulp bij de opvoeding' (tabel 5).

Tabel 5. Vraag: "Voor welke onderstaande categorieën van praktische hulp krijgt u momenteel al professionele ondersteuning?"

categorieën praktische hulp die deelnemers momenteel ontvangen	Ja	Nee	Totaal
Hulp in het huishouden	47.1% (n = 503)	52.9% (n = 566)	100% (n = 1069)
Verzorging	32.7% (n = 350)	67.3% (n = 719)	100% (n = 1069)
Hulp bij het verplaatsen zonder begeleiding	16.5% (n = 176)	83.5% (n = 893)	100% (n = 1069)
Hulp bij het verplaatsen met begeleiding	33.3% (n = 356)	66.7% (n = 713)	100% (n = 1069)
Oppashulp	13.3% (n = 142)	86.7% (n = 927)	100% (n = 1069)
Hulp bij karweien	27.4% (n = 293)	72.6% (n = 776)	100% (n = 1069)
Hulp bij de opvoeding	10.3% (n = 110)	89.7% (n = 959)	100% (n = 1069)
Geen van bovenstaande	36.3% (n = 388)	63.7% (n = 681)	100% (n = 1069)

Tabel 6 geeft een overzicht van hoeveel categorieën van praktische hulp deelnemers in totaal aanduiden: 36% van de deelnemers ontvangt momenteel binnen geen enkele categorie praktische hulp, 17% duidt 1 categorie aan en slechts 1.7% duidt alle categorieën aan.

Tabel 6. Aantal categorieën praktische hulp dat een persoon momenteel ontvangt

totaal aantal categorieën praktische hulp per persoon	Verdeling
0	36.3% (n = 388)
1	17.0% (n = 182)
2	13.7% (n = 146)
3	12.2% (n = 130)
4	10.7% (n = 114)
5	5.8% (n = 62)
6	2.7% (n = 29)
7	1.7% (n = 18)
Totaal	100% (n = 1069)

2.2.1. Door thuiszorgvoorzieningen

Vervolgens werd de vraag gesteld of de praktische hulp die deelnemers momenteel ontvangen aangeboden wordt door thuiszorgvoorzieningen. Het vaakst lijken deelnemers 'hulp in het huishouden' van thuiszorgvoorzieningen te krijgen en het minst vaak 'oppashulp' (tabel 7).

Tabel 7. Vraag: "U hebt zonet aangeduid dat u onderstaande categorieën van praktische hulp momenteel gebruikt. Gebruikt u die hulp van een thuiszorgvoorziening?"

Momenteel categorieën praktische hulp bij thuiszorgvoorzieningen	Ja	Nee	Ik weet het niet	Totaal*
Hulp in het huishouden	67.4% (n = 339)	23.5% (n = 118)	9.1% (n = 46)	100% (n = 503)
Verzorging	63.1% (n = 221)	28.3% (n = 99)	8.6% (n = 30)	100% (n = 350)
Hulp bij het verplaatsen met begeleiding**	47.2% (n = 168)	43.5% (n = 155)	9.3% (n = 33)	100% (n = 356)
Oppashulp	38.7% (n = 55)	50.7% (n = 72)	10.6% (n = 15)	100% (n = 142)
Hulp bij karweien	52.6% (n = 154)	40.6% (n = 119)	6.8% (n = 20)	100% (n = 293)
Hulp bij de opvoeding	46.4% (n = 51)	46.4% (n = 51)	7.3% (n = 8)	100% (n = 110)

*Het totaal per vraag telt niet op tot 1069 omdat niet iedereen de betreffende vraag kreeg, dit was namelijk afhankelijk van het al dan niet krijgen van die hulp momenteel.

** Merk op dat 'hulp bij verplaatsen zonder begeleiding' niet in deze lijst is opgenomen. Dat komt omdat deze categorie van praktische hulp niet aangeboden wordt door de thuiszorgvoorzieningen en dus ook niet bevraagd werd aan deelnemers

2.3. Nood aan meer praktische hulp

Na het weergeven van de praktische hulp die deelnemers momenteel ontvangen, werd de vraag gesteld welke categorie van praktische hulp ze nog nodig hebben. Het vaakst lijken deelnemers nog extra 'hulp in het huishouden' nodig te hebben en het minst vaak 'Hulp bij de opvoeding' (tabel 8).

Tabel 8. Vraag: "Voor welke categorieën van praktische hulp hebt u nood aan meer professionele ondersteuning?"

Nood aan categorieën praktische hulp	Ja	Nee	Totaal
Hulp in het huishouden	57.1% (n = 610)	42.9% (n = 459)	100% (n = 1069)
Verzorging	34.4% (n = 368)	65.6% (n = 701)	100% (n = 1069)
Hulp bij het verplaatsen zonder begeleiding	27.0% (n = 289)	73.0% (n = 780)	100% (n = 1069)
Hulp bij het verplaatsen met begeleiding	42.8% (n = 457)	57.2% (n = 612)	100% (n = 1069)
Oppashulp	25.0% (n = 267)	75.0% (n = 802)	100% (n = 1069)
Hulp bij karweien	46.7% (n = 499)	53.3% (n = 570)	100% (n = 1069)
Hulp bij de opvoeding	13.0% (n = 137)	87.0% (n = 914)	100% (n = 1051)*
Geen van bovenstaande	20.8% (n = 222)	79.2% (n = 847)	100% (n = 1069)

*18 personen hadden deze vraag per ongeluk niet gekregen door foutieve papieren versie.

2.3.1. Hoe vaak meer

Ook werd de vraag gesteld, per categorie van praktische hulp, hoe vaak ze die extra ondersteuning nodig hebben (ook al hebben ze die momenteel nog niet). Afhankelijk van de categorie praktische hulp verschillen de frequenties (zie tabellen 9-15 en figuur 2). Zo hebben bijvoorbeeld deelnemers ‘verzorging’ voornamelijk dagelijks extra nodig, terwijl dit bij ‘hulp bij het verplaatsen zonder begeleiding’ meer verspreid is.

Tabel 9. Vraag: “Per week heb ik gemiddeld extra ondersteuning nodig bij ‘Hulp in het huishouden’”

Hoe vaak meer ‘Hulp in het huishouden’	Verdeling
minder dan 1 dag per week extra	6.7% (n = 40)
1 dag per week extra	25.3% (n = 152)
2 dagen per week extra	19.0% (n = 114)
3 dagen per week extra	13.5% (n = 81)
4 dagen per week extra	3.7% (n = 22)
5 dagen per week extra	4.8% (n = 29)
6 dagen per week extra	1.2% (n = 7)
7 dagen per week extra (dagelijks)	21.8% (n = 131)
Ik weet het niet	4.0% (n = 24)
Totaal	100% (n = 600)*

* 459 personen kregen deze vraag niet en 10 personen hebben deze vraag niet beantwoord.

Tabel 10. Vraag: “Per week heb ik gemiddeld extra ondersteuning nodig bij ‘Verzorging’”

Hoe vaak meer ‘Verzorging’	Verdeling
minder dan 1 dag per week extra	3.9% (n = 14)
1 dag per week extra	11.6% (n = 42)
2 dagen per week extra	10.5% (n = 38)
3 dagen per week extra	9.1% (n = 33)
4 dagen per week extra	5.0% (n = 18)
5 dagen per week extra	5.5% (n = 20)
6 dagen per week extra	1.4% (n = 5)
7 dagen per week extra (dagelijks)	48.9% (n = 177)
Ik weet het niet	4.1% (n = 15)
Totaal	100% (n = 362)*

*707 personen kregen deze vraag niet en 6 personen hebben deze vraag niet beantwoord.

Tabel 11. Vraag: “Per week heb ik gemiddeld extra ondersteuning nodig bij ‘Hulp bij het verplaatsen zonder begeleiding’”

Hoe vaak meer ‘Hulp bij het verplaatsen zonder begeleiding’	Verdeling
minder dan 1 dag per week extra	13.7% (<i>n</i> = 39)
1 dag per week extra	15.1% (<i>n</i> = 43)
2 dagen per week extra	15.1% (<i>n</i> = 43)
3 dagen per week extra	11.9% (<i>n</i> = 34)
4 dagen per week extra	4.2% (<i>n</i> = 12)
5 dagen per week extra	9.1% (<i>n</i> = 26)
6 dagen per week extra	1.8% (<i>n</i> = 5)
7 dagen per week extra (dagelijks)	18.6% (<i>n</i> = 53)
Ik weet het niet	10.5% (<i>n</i> = 30)
Totaal	100% (<i>n</i> = 285)*

*701 personen kregen deze vraag niet en 6 personen hebben deze vraag niet beantwoord.

Tabel 12. Vraag: “Per week heb ik gemiddeld extra ondersteuning nodig bij ‘Hulp bij het verplaatsen met begeleiding’”

Hoe vaak meer ‘Hulp bij het verplaatsen met begeleiding’	Verdeling
minder dan 1 dag per week extra	9.4% (<i>n</i> = 42)
1 dag per week extra	14.7% (<i>n</i> = 66)
2 dagen per week extra	14.3% (<i>n</i> = 64)
3 dagen per week extra	14.0% (<i>n</i> = 63)
4 dagen per week extra	6.5% (<i>n</i> = 29)
5 dagen per week extra	8.0% (<i>n</i> = 36)
6 dagen per week extra	1.1% (<i>n</i> = 5)
7 dagen per week extra (dagelijks)	24.5% (<i>n</i> = 110)
Ik weet het niet	7.6% (<i>n</i> = 34)
Totaal	100% (<i>n</i> = 449)*

*612 personen kregen deze vraag niet en 8 personen hebben deze vraag niet beantwoord.

Tabel 13. Vraag: “Per week heb ik gemiddeld extra ondersteuning nodig bij ‘Oppashulp’”

Hoe vaak meer ‘Oppashulp’	Verdeling
minder dan 1 dag per week extra	9.5% (<i>n</i> = 25)
1 dag per week extra	11.5% (<i>n</i> = 30)
2 dagen per week extra	16.4% (<i>n</i> = 43)
3 dagen per week extra	12.6% (<i>n</i> = 33)
4 dagen per week extra	4.6% (<i>n</i> = 12)
5 dagen per week extra	6.1% (<i>n</i> = 16)
6 dagen per week extra	0.8% (<i>n</i> = 2)
7 dagen per week extra (dagelijks)	34.4% (<i>n</i> = 90)
Ik weet het niet	4.2% (<i>n</i> = 11)
Totaal	100% (<i>n</i> = 262)*

*802 personen kregen deze vraag niet en 5 personen hebben deze vraag niet beantwoord.

Tabel 14. Vraag: “Per week heb ik gemiddeld extra ondersteuning nodig bij ‘Hulp bij karweien’”

Hoe vaak meer ‘Hulp bij karweien’	Verdeling
minder dan 1 dag per week extra	22.5% (<i>n</i> = 110)
1 dag per week extra	23.8% (<i>n</i> = 116)
2 dagen per week extra	12.1% (<i>n</i> = 59)
3 dagen per week extra	8.0% (<i>n</i> = 39)
4 dagen per week extra	3.3% (<i>n</i> = 16)
5 dagen per week extra	3.3% (<i>n</i> = 16)
6 dagen per week extra	0.6% (<i>n</i> = 3)
7 dagen per week extra (dagelijks)	17.2 (<i>n</i> = 84)
Ik weet het niet	9.2% (<i>n</i> = 45)
Totaal	100% (<i>n</i> = 488)*

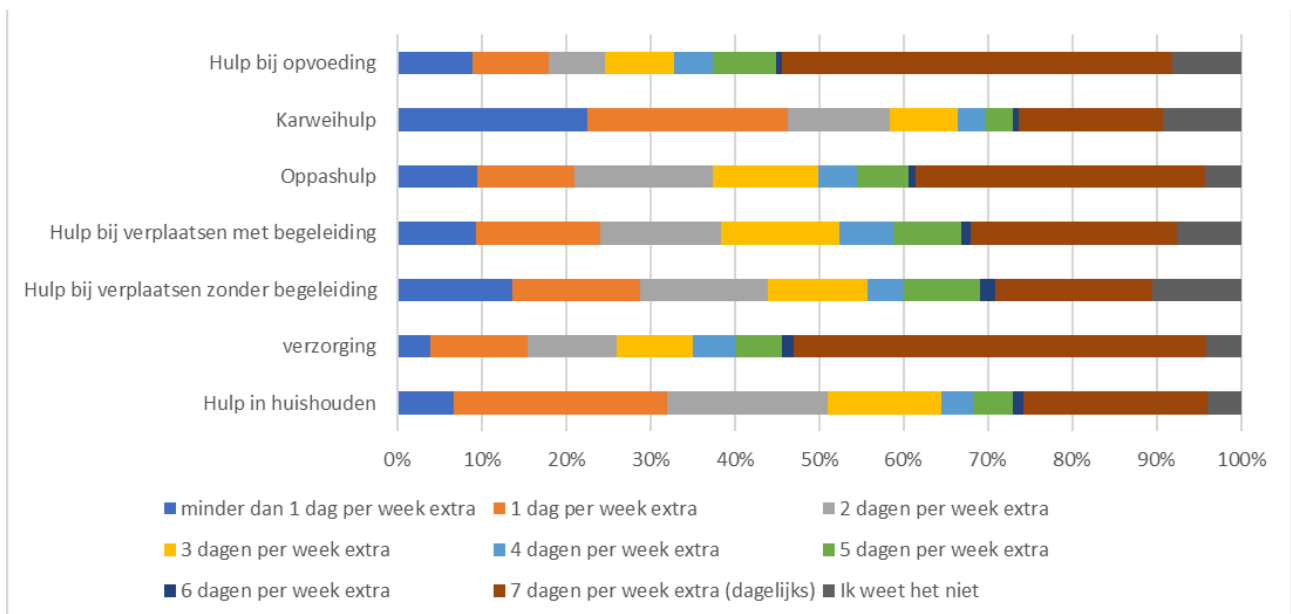
*570 personen kregen deze vraag niet en 11 personen hebben deze vraag niet beantwoord.

Tabel 15. Vraag: “Per week heb ik gemiddeld extra ondersteuning nodig bij ‘Hulp bij de opvoeding’”

Hoe vaak meer ‘Hulp bij de opvoeding’	Verdeling
minder dan 1 dag per week extra	9.0% (n = 12)
1 dag per week extra	9.0% (n = 12)
2 dagen per week extra	6.7% (n = 9)
3 dagen per week extra	8.2% (n = 11)
4 dagen per week extra	4.5% (n = 6)
5 dagen per week extra	7.5% (n = 10)
6 dagen per week extra	0.7% (n = 1)
7 dagen per week extra (dagelijks)	46.3% (n = 62)
Ik weet het niet	% (n = 11)
Totaal	8.2% (n = 134)*

*914 personen kregen deze vraag niet, 3 personen hebben deze vraag niet beantwoord en voor 18 personen hebben we geen geldig antwoord.

Figuur 2. Hoe vaak meer van de categorieën praktische hulp

2.3.2. Door thuiszorgvoorzieningen

Vervolgens werd de vraag gesteld of hun vraag naar bijkomende praktische hulp mag aangeboden worden door de thuiszorgvoorzieningen (tabel 16). Afhankelijk van de categorie van praktische hulp is dit antwoord verschillend, bijvoorbeeld: zo is het antwoord voornamelijk 'ja' bij 'hulp in het huishouden' en 'niet ja' (nee of ik weet het niet) bij 'hulp bij de opvoeding'.

Tabel 16. Vraag: "U hebt aangeduid dat u nood hebt aan onderstaande categorieën van praktische hulp. Zou u hiervoor gebruik maken van thuiszorgvoorzieningen?"

Meer praktische hulp bij thuiszorgvoorzieningen	Ja	Nee	Ik weet het niet	Totaal*
Hulp in het huishouden	69.3% (n = 423)	7.0% (n = 43)	23.6% (n = 144)	100% (n = 610)
Verzorging	65.2% (n = 240)	10.9% (n = 40)	23.9% (n = 88)	100% (n = 368)
Hulp bij het verplaatsen met begeleiding	57.3% (n = 262)	13.1% (n = 60)	29.5% (n = 135)	100% (n = 457)
Oppashulp	53.2% (n = 142)	14.6% (n = 39)	32.2% (n = 86)	100% (n = 267)
Hulp bij karweien	62.1% (n = 310)	8.0% (n = 40)	29.9% (n = 149)	100% (n = 499)
Hulp bij de opvoeding	43.8% (n = 60)	23.4% (n = 32)	32.8% (n = 45)	100% (n = 137)

*Het totaal is afhankelijk van het al dan niet nodig hebben van extra praktische hulp.

2.3.2.1. Drempels bij 'nee' door thuiszorgvoorzieningen

Bij de personen die aangaven dat de thuiszorgvoorzieningen de hulp niet mochten aanbieden werd er gepolst naar de drempels die ze ervaren per categorie van praktische hulp (tabel 17-22). Dit zijn open tekstvelden die op verschillende manieren kunnen worden ingedeeld, de volgende lijst van thema's werden weerhouden (personen kunnen meerdere thema's hebben):

- niet weten dat dit kon: de persoon gaf aan dat hij/zij niet wist dat thuiszorgvoorzieningen dit konden aanbieden.
- te grote hulpvraag: de persoon gaf aan dat zijn/haar hulpvraag te groot is voor het aanbod dat thuiszorgvoorzieningen kunnen aanbieden.
- er is reeds ondersteuning door anderen/voorziening: de persoon beschikt reeds over hulp in de voorziening of thuis (bijvoorbeeld door de ouders of vrijwilligers) en het aanbod van de thuiszorgvoorzieningen is daarmee niet te combineren of men wenst dit niet te combineren.
- wil voorziening: de persoon gaf expliciet aan dat de praktische hulp het liefst door een voorziening wordt aangeboden.
- financieel: de persoon gaf aan dat zijn inkomen of PVB onvoldoende is om gebruik te maken van het aanbod van thuiszorgvoorzieningen.
- niet handicapspecifiek: de persoon gaf expliciet aan dat het aanbod van thuiszorgvoorzieningen onvoldoende handicapspecifiek is.
- geen continuïteit: de persoon gaf aan dat het wisselend personeel een obstakel vormt en/of geen vreemde in huis wenst.
- anders: een restcategorie, bijvoorbeeld de persoon ervaart schaamte, vermeldt een wachtlijst,...

Afhankelijk van welke categorie van praktische hulp, worden bepaalde thema's waarom personen niet door thuiszorgvoorzieningen willen geholpen worden meer of minder prominent. Over het algemeen komen de thema's 'er is reeds ondersteuning door anderen/voorziening' en 'te grote hulpvraag' wel het vaakst voor.

Tabel 17. Verwerking open antwoorden, vraag: "waarom zou u geen gebruik maken van thuiszorgvoorzieningen voor Hulp in het huishouden?"

Meer Hulp in het huishouden door thuiszorgvoorzieningen - nee	Verdeling
er is reeds ondersteuning door anderen/voorziening	33.3% (n = 14)
te grote hulpvraag	23.8% (n = 10)
financieel	16.7% (n = 7)
wil voorziening	14.3% (n = 6)
niet handicapspecifiek	4.8% (n = 2)
niet weten dat dit kon	4.8% (n = 2)
geen continuïteit	2.4% (n = 1)
Totaal van 35 personen	100% (n = 42)

Tabel 18. Verwerking open antwoorden, vraag: "waarom zou u geen gebruik maken van thuiszorgvoorzieningen voor verzorging?"

Meer verzorging door thuiszorgvoorzieningen - nee	Verdeling
er is reeds ondersteuning door anderen/voorziening	31.8% (n = 14)
te grote hulpvraag	22.7% (n = 10)
geen continuïteit	15.9% (n = 7)
wil voorziening	11.4% (n = 5)
financieel	6.8% (n = 3)
niet handicapspecifiek	6.8% (n = 3)
niet weten dat dit kon	4.5% (n = 2)
Totaal van 34 personen	100% (n = 44)

Tabel 19. Verwerking open antwoorden, vraag: “waarom zou u geen gebruik maken van thuiszorgvoorzieningen voor hulp bij het verplaatsen met begeleiding?”

Meer hulp bij het verplaatsen met begeleiding door thuiszorgvoorzieningen - nee	Verdeling
er is reeds ondersteuning door anderen/voorziening	36.8% (n = 25)
geen continuïteit	14.7% (n = 10)
niet handicapspecifiek	13.2% (n = 9)
financieel	11.8% (n = 8)
te grote hulpvraag	11.8% (n = 8)
wil voorziening	7.4% (n = 5)
niet weten dat dit kon	4.4% (n = 3)
Totaal van 52 personen	100% (n = 68)

Tabel 20. Verwerking open antwoorden, vraag: “waarom zou u geen gebruik maken van thuiszorgvoorzieningen voor oppashulp?”

Meer oppashulp door thuiszorgvoorzieningen - nee	Verdeling
er is reeds ondersteuning door anderen/voorziening	32.6% (n = 15)
geen continuïteit	15.2% (n = 7)
te grote hulpvraag	15.2% (n = 7)
wil voorziening	13.0% (n = 6)
financieel	10.9% (n = 5)
niet handicapspecifiek	10.9% (n = 5)
niet weten dat dit kon	2.2% (n = 1)
Totaal van 36 personen	100% (n = 46)

Tabel 21. Verwerking open antwoorden, vraag: “waarom zou u geen gebruik maken van thuiszorgvoorzieningen voor hulp bij karweien?”

Meer hulp bij karweien door thuiszorgvoorzieningen - nee	Verdeling
er is reeds ondersteuning door anderen/voorziening	38.1% (<i>n</i> = 16)
financieel	14.3% (<i>n</i> = 6)
te grote hulpvraag	14.3% (<i>n</i> = 6)
niet handicapspecifiek	9.5% (<i>n</i> = 4)
niet weten dat dit kon	9.5% (<i>n</i> = 4)
wil voorziening	7.1% (<i>n</i> = 3)
anders	7.1% (<i>n</i> = 3)
Totaal van 36 personen	100% (<i>n</i> = 42)

Tabel 22. Verwerking open antwoorden, vraag: “waarom zou u geen gebruik maken van thuiszorgvoorzieningen voor hulp bij de opvoeding?”

Meer hulp bij de opvoeding - nee	Verdeling
er is reeds ondersteuning door anderen/voorziening	38.7% (<i>n</i> = 12)
te grote hulpvraag	19.4% (<i>n</i> = 6)
wil voorziening	16.1% (<i>n</i> = 5)
niet handicapspecifiek	12.9% (<i>n</i> = 4)
financieel	6.5% (<i>n</i> = 2)
geen continuïteit	3.2% (<i>n</i> = 1)
niet weten dat dit kon	3.2% (<i>n</i> = 1)
Totaal van 30 personen	100% (<i>n</i> = 31)

Ook werd er gevraagd om deze drempels onder te verdelen in een lijst van door de onderzoekers geselecteerde drempels (in het algemeen, dus niet per categorie van praktische hulp). Het vaakst geven deelnemers die geen bijkomende hulp door de thuiszorgvoorzieningen wensen aan dat ze 'de eigen bijdrage niet kunnen betalen', maar de frequenties van de andere drempels zijn bijna gelijk. Enkel de drempel 'niet willen betalen van de eigen bijdrage' vormt een buitenbeentje, deze komt namelijk amper voor (tabel 23).

Tabel 23. Lijst van drempels, vraag: "Kan u in het algemeen aangeven om welke reden of redenen u ervoor kiest om geen gebruik te maken van de praktische hulp van thuiszorgvoorzieningen?"

Drempels	Ja	Nee	Totaal*
Ik kan de eigen bijdrage niet betalen met mijn persoonlijk inkomen (u kunt dit ook aankruisen als u al een persoonsvolgend budget hebt maar de eigen bijdrage niet kunt betalen met uw persoonlijk inkomen).	34.9% (n = 37)	65.1% (n = 69)	100% (n = 106)
Ik kan de eigen bijdrage wel betalen, maar ik wil dat niet met mijn persoonlijk inkomen doen (u kunt dit ook aankruisen als u al een persoonsvolgend budget hebt maar de eigen bijdrage niet wilt betalen met uw persoonlijk inkomen).	10.4% (n = 11)	89.6% (n = 95)	100% (n = 106)
De thuiszorgvoorzieningen komen niet langs op tijdstippen waarop ik ondersteuning nodig heb (bijvoorbeeld hulpverlening op avonduren, weekenduren).	31.1% (n = 33)	68.9% (n = 73)	100% (n = 106)
Ik denk of heb ervaren dat de thuiszorgvoorzieningen mij met mijn problematiek niet willen of kunnen ondersteunen.	24.5% (n = 26)	75.5% (n = 80)	100% (n = 106)
Ik kies niet voor de hulp van thuiszorgvoorzieningen wegens persoonlijke redenen (bijvoorbeeld ik wil geen vreemde in huis, administratief moeilijk, schroom of schaamte).	29.2% (n = 31)	70.8% (n = 75)	100% (n = 106)
Anders	29.2% (n = 31)	70.8% (n = 75)	100% (n = 106)

*947 personen hebben de vraag niet gekregen en er waren 16 *missings*, 106 personen hebben ergens bij het aanbieden van praktische hulp door thuiszorgvoorzieningen 'nee' aangeduid.

Personen die hierboven (tabel 23) de antwoorden 'problematiek' of 'persoonlijke redenen' aangaven konden hun keuze verder uitleggen. Dit zijn opnieuw open tekstvelden die op verschillende manieren kunnen worden ingedeeld, de voorgaande lijst is opnieuw van toepassing, maar volgende thema's zijn extra of worden anders ingevuld (personen kunnen meerdere thema's hebben):

- onduidelijke verwachtingen: de persoon geeft aan dat hij/zij vermoedt dat de thuiszorgvoorzieningen hem/haar niet kunnen helpen, is bang voor wat dit zal inhouden,...
- anders: een restcategorie, bijvoorbeeld de persoon ervaart schaamte, vermeldt een wachtlijst, slechte tijdstippen,...
- weigering: de persoon geeft expliciet aan dat hij/zij geweigerd werd.

Tabel 24. Verwerking open antwoorden, vraag: “U hebt aangegeven dat de thuiszorgvoorzieningen u met uw problematiek niet willen of kunnen ondersteunen. Kunt u vertellen waarom of hoe u dat ervaren hebt?”

Ik denk of heb ervaren dat de thuiszorgvoorzieningen mij met mijn problematiek niet willen of kunnen ondersteunen.	Verdeling
niet handicapspecifiek	25.7% (n = 9)
te grote hulpvraag	17.1% (n = 6)
anders	14.3% (n = 5)
weigering	11.4% (n = 4)
financieel	8.6% (n = 3)
geen continuïteit	8.6% (n = 3)
onduidelijke verwachtingen	8.6% (n = 3)
er is reeds ondersteuning door anderen/voorziening	2.9% (n = 1)
wil voorziening	2.9% (n = 1)
Totaal van 25 personen	100% (n = 35)

Tabel 25. Verwerking open antwoorden, vraag: “U hebt aangegeven dat u niet kiest voor de hulp van thuiszorgvoorzieningen wegens persoonlijke redenen. Kunt u vertellen waarom of hoe u dat ervaren hebt?”

Ik denk of heb ervaren dat de thuiszorgvoorzieningen mij met mijn problematiek niet willen of kunnen ondersteunen.	Verdeling
er is reeds ondersteuning door anderen/voorziening	36.1% (n = 13)
geen continuïteit	30.6% (n = 11)
niet handicapspecifiek	13.9% (n = 5)
anders	8.3% (n = 3)
financieel	8.3% (n = 3)
onduidelijke verwachtingen	2.8% (n = 1)
Totaal van 25 personen	100% (n = 36)

2.3.2.2. Drempels bij 'ik weet het niet' door thuiszorgvoorzieningen

Tenslotte, ook bij personen die 'ik weet het niet' aangaven op de vraag of thuiszorgvoorzieningen de praktische hulp mochten aanbieden werd gepolst naar hun motivering (in het algemeen, niet per categorie van praktische hulp). Dit zijn open tekstvelden die op verschillende manieren kunnen worden ingedeeld, de volgende lijst is van toepassing:

- wist niet dat dit kon: de persoon gaf aan dat hij/zij de thuiszorgvoorzieningen nog niet kende, of dat die specifieke praktische hulp kon aangeboden worden door thuiszorgvoorzieningen. Opgelet: er zijn hierbij ook veel vragen naar de precieze financiële impact van de ongekende diensten en vele vragen naar waar ze extra informatie kunnen vinden over thuiszorgvoorzieningen.
- te grote hulpvraag: de persoon gaf aan dat zijn/haar hulpvraag te groot is voor het aanbod dat thuiszorgvoorzieningen kunnen aanbieden.
- er is reeds ondersteuning door anderen/voorziening: de persoon beschikt reeds over hulp in de voorziening of thuis (bijvoorbeeld door de ouders of vrijwilligers) en het aanbod van de thuiszorgvoorzieningen is daarmee niet te combineren of men wenst dit niet te combineren.
- financieel: de persoon gaf aan dat zijn inkomen of PVB onvoldoende is om gebruik te maken van het aanbod van thuiszorgvoorzieningen.
- geen continuïteit: de persoon gaf aan dat het wisselend personeel een obstakel vormt en/of geen vreemde in huis wenst.
- anders: een restcategorie, bijvoorbeeld de persoon wil zelf de hulp uitvoeren, wil dit pas in de toekomst, de tijdstippen waarop thuiszorgvoorzieningen langskomen lukken niet, het aanbod is niet afgestemd op de noden,...

Opvallend is dat het thema 'ik wist niet dat dit kon' vaak voorkomt in de antwoorden, gevolgd door 'er is reeds ondersteuning door anderen/voorziening' (tabel 26).

Tabel 26. Verwerking open antwoorden, vraag "U gaf aan dat u voor onderstaande categorieën van praktische hulp niet weet of u gebruik zou maken van thuiszorgvoorzieningen. Kunt u vertellen waarom?"

Ik weet niet of thuiszorgvoorzieningen dit mogen aanbieden	Verdeling
wist niet dat dit kon	41.3% (n = 114)
er is reeds ondersteuning door anderen/voorziening	25.7% (n = 71)
anders	9.8% (n = 27)
financieel	8.7% (n = 24)
geen continuïteit	5.4% (n = 15)
te grote hulpvraag	4.7% (n = 13)
niet handicapspecifiek	4.3% (n = 12)
Totaal van 254 personen*	100% (n = 276)

* Opgelet er waren ook 29 ongeldige antwoorden, personen die bijvoorbeeld de specifieke hulp aangaven die ze nodig hadden.

2.3.2.3. Contacteren van thuiszorgvoorzieningen

Aan de deelnemers die expliciet 'ja' of 'ik weet het niet' aangaven op de vraag of thuiszorgvoorzieningen aan hen de praktische hulp mogen aanbieden, werd nog gevraagd wie van hen overweegt om de thuiszorgvoorzieningen ook effectief te contacteren. In de resultaten valt op dat slechts de helft van de deelnemers aangeeft om de thuiszorgvoorzieningen te zullen contacteren, de rest weet het nog niet of geeft expliciet aan dit niet te zullen doen (tabel 27).

Tabel 27. Vraag: "Overweegt u om de thuiszorgvoorzieningen te contacteren voor praktische hulp?"

Overwegen om thuiszorgvoorzieningen te contacteren	Verdeling
Ja	52.1% (n = 404)
Nee	7.9% (n = 61)
Ik weet het niet	40.0% (n = 310)
Totaal*	100% (n = 775)

* 286 personen hebben deze vraag niet gekregen (enkel diegene met een meervraag aan praktische hulp en de indicatie dat de thuiszorgvoorzieningen dit mogen aanbieden aan hen of ze het nog niet wisten dat de thuiszorgvoorzieningen dit mogen aanbieden aan hen, kregen de vraag) en er waren 8 missings.

Van de 714 personen die aangaven 'ja' of 'ik weet het niet' bij de vraag of ze de thuiszorgvoorzieningen gaan contacteren gaven ook 460 personen (64.4%) aan dat we hen mogen contacteren om follow-up vragen te stellen (dit is 61 a 67% van de personen die respectievelijk 'ik weet het niet' of 'ja' aangaven).

2.4. Nood aan andere categorieën van praktische hulp

Aan alle deelnemers werd ook gevraagd of ze nog nood hadden aan andere categorieën van praktische hulp dan diegene die reeds vermeld werden. Deelnemers gaven voornamelijk 'nee' aan, maar een aanzienlijk deel gaf aan dat ze toch nog nood hadden aan andere categorieën van praktische hulp (tabel 28).

Tabel 28. Vraag: "Zijn er nog andere categorieën praktische hulp die u nodig hebt?"

Andere categorieën praktische hulp nodig?	Verdeling
Ja	37.0% (n = 396)
Nee	63.0% (n = 673)
totaal	100% (n = 1069)

Aan de deelnemers die 'ja' aangaven op de vraag naar andere categorieën van praktische hulp werd er vervolgens gevraagd om deze te omschrijven. Dit zijn open tekstvelden die op verschillende manieren kunnen worden ingedeeld, de volgende lijst is van toepassing:

- hulp bij administratie: papierwerk en financiën op orde houden, beheer van budget, maar ook hulp bij contact en communicatie met diverse diensten, waaronder thuiszorgdiensten
- begeleiding of buddy bij vrije tijd en hobby: georganiseerd vriendschappelijk contact, begeleiding en hulp bij vrijetijdsactiviteiten
- hulp in huishouden: het plannen en bereiden van maaltijden, wassen en strijken
- hulp bij verplaatsen zonder begeleiding: begeleiding naar o.a. ziekenhuis, sportcentra,
- verzorging: hulp bij wassen, toiletbezoek, opvolgen inname medicatie
- hulp bij verplaatsen met begeleiding: voor afspraken bij hulpverleners of voor vrije tijd uitstappen
- oppashulp: sociaal contact, gezelschap houden in huis,
- Andere: tuinonderhoud, allerlei klusjes, telefonische permanentie lijn, ...
- geen praktische hulp: psychosociale hulp, logopedie, dagopvang, ...

Het valt op dat deelnemers 'andere categorieën van praktische hulp' benoemen die wel degelijk passen onder de noemer van de eerder vermelde categorieën van praktische hulp. Met uitzondering van 'hulp bij de administratie' en 'begeleiding of buddy' vermelden deelnemers allemaal categorieën van praktische hulp die wel degelijk eerder al werden aangehaald en meestal ook kunnen aangeboden worden door thuiszorgvoorzieningen.

Het valt ook op in de resultaten dat er toch een grote vraag is naar 'hulp bij de administratie' (tabel 29).

Tabel 29. Verwerking open antwoorden, vraag "Omschrijf kort de andere categorieën praktische hulp die u nodig hebt."

Overzicht andere categorieën praktische hulp (open vraag)	Verdeling
hulp bij administratie	26.9% (n = 118)
begeleiding of buddy bij vrije tijd en hobby	10.0% (n = 44)
hulp in huishouden	8.7% (n=38)
hulp bij verplaatsen zonder begeleiding	6.6% (n=29)
verzorging	3.9% (17)
hulp bij verplaatsen met begeleiding	3.6% (n=16)
oppashulp	3.6% (n=16)
Andere	3.6% (n=16)
geen praktische hulp	33.5% (n=147)
totaal	100% (n = 439)

3. Bevindingen tijdens de dataverzameling - niet geregistreerde drempels

Een van de mogelijkheden om de vragenlijst in te vullen was via telefoon met hulp van een medewerker van het onderzoek. Daarin werd bij enkele personen vastgesteld dat ze wel degelijk drempels ervaren bij de keuze voor thuiszorgvoorzieningen om hen praktische hulp aan te bieden, maar dat ze het tegelijk ook moeilijk vonden om expliciet 'nee' aan te duiden bij de vraag of thuiszorgvoorzieningen hen de praktische hulp mogen aanbieden. Een willekeurig voorbeeld op basis van een transcript van zulk een gesprek:

De persoon geeft helemaal in het begin van het gesprek aan dat hij de thuiszorgvoorzieningen kent, maar de praktische hulp niet van hen wil omdat hij dat niet kan betalen. Echter bij de vraag 'mogen de thuiszorgvoorzieningen die praktische hulp aanbieden aan u' gaf die persoon als antwoord 'ja'. Hierdoor werden er in een vervolgvraag ook geen drempels meer gevraagd (dat is enkel bij 'nee' of 'ik weet het niet' als antwoord). Blijkbaar wenst die persoon bij de vraag 'mogen thuiszorgvoorzieningen dat aanbieden aan u' niet 'nee' te antwoorden, dat voelde voor deze persoon niet helemaal goed aan, want de thuiszorgvoorzieningen mogen de praktische hulp wel bieden ALS het minder kost...

Zulke situaties kunnen de resultaten bij de vraag of de thuiszorgvoorzieningen de praktische hulp mogen aanbieden aan hen nuanceren (zie hoofdstuk 2.3.2). Bovendien kan dit ook deels een verklaring bieden voor de terughoudendheid bij het contacteren van de thuiszorgvoorzieningen (zie hoofdstuk 2.3.2.3).

Qua impact van dit probleem op de resultaten is er een verzachtende omstandigheid: een deel van deze personen (die op zoek zijn naar 'ja, maar' als antwoord) zullen 'ik weet het niet' geantwoord hebben op de vraag of de thuiszorgvoorzieningen hen de praktische hulp mogen aanbieden. Vervolgens hebben ze hun 'drempel' toch nog kunnen noteren in de open antwoorden bij de vervolgvraag (zie hoofdstuk 2.3.2.2). Andere personen zullen wel degelijk 'ja' geantwoord hebben, maar ervaren dus toch nog drempels om de thuiszorgvoorzieningen hen het aanbod te laten doen van praktische hulp.

Op basis van dit probleem wordt er door de onderzoekers aangeraden om de gerapporteerde drempels bij (hoofdstuk 2.3.2.1 en 2.3.2.2) samen te nemen. De overlap in antwoorden suggereert ook dat dit aangewezen is. Feitelijk kan de tabel in hoofdstuk 2.3.2 dan geschreven worden als:

Meer praktische hulp door thuiszorgvoorzieningen	Ja	Niet ja (Nee of ik weet het niet)	Totaal*
Hulp in het huishouden	69.3% (n = 423)	30.7% (n = 187)	100% (n = 610)
Verzorging	65.2% (n = 240)	34.8% (n = 128)	100% (n = 368)
Hulp bij het verplaatsen met begeleiding	57.3% (n = 262)	42.7% (n = 195)	100% (n = 457)
Oppashulp	53.2% (n = 142)	46.8% (n = 125)	100% (n = 267)
Hulp bij karweien	62.1% (n = 310)	37.9% (n = 189)	100% (n = 499)
Hulp bij de opvoeding	43.8% (n = 60)	56.2% (n = 77)	100% (n = 137)

*Het totaal is afhankelijk van het al dan niet nodig hebben van extra praktische hulp.

Tenslotte, personen die 'ja' hebben geantwoord bij de vraag of thuiszorgvoorzieningen hen de praktische hulp mogen aanbieden hebben nadien ook vaak aangegeven dat we hen mogen contacteren voor vervolgonderzoek. In dit eventueel vervolgonderzoek kunnen we nog bijkomend polsen naar drempels die ze niet eerder hebben aangegeven.